

ED MAKDONALD

GAVRANOV
PAD

Prevela
Eli Gilić

■ Laguna ■

Naslov originala

Ed McDonald

CROWFALL

Copyright © Ed McDonald, 2019

Translation copyright © 2021 za srpsko izdanje, LAGUNA

Ova je za mamu i tatu

Crno krilo i Vranin krik: kako je bilo

Više se niko i ne seća koliko dugo Bezimeni i Duboki kraljevi ratuju. Duboki kraljevi pokušavaju da porobe ljude i pretvore ih u težake – potlačena, unakažena stvorenja koja ih obožavaju. Bezimeni, surova bića kojima je stalo samo do konačne pobeđe, stoje im na putu.

Prošlo je devedeset godina otkako je Vranostop bacio Srce praznine na neprijateljske snage i tako stvorio Jad – otrovnu, tajanstvenu pustopoljinu kojom hodaju aveti i mutanti, a razdaljina i pravac nikad nisu onakvi kakvim se čine. Na tom pesku mogu da se snađu samo navigatori koji očitavaju položaje tri meseca.

Rajhalt Galharou je kapetan Crnog krila, činima vezan da služi Vranostopa, jednog od Bezimenih, a dužnost mu je da hvata dezertere, izdajnike i uhode. Uz pomoć Ezabet Tanze – Tkalje koja je pretvarala svetlosnu energiju u magiju, inače žene koju je voleo i izgubio pre dvadeset godina – Bezimeni su uspeli da unište jednog Dubokog kralja – Šavadu, i spasu Valengrad. Ezabet je tad izgorela, ali njena duša je odletela u svetlost, gde obitava kao avet koju retko viđaju.

Pre četiri godine pojavio se stari neprijatelj – Saravor, vrač što krpi tela, koji je svojevremeno zacelio mačevalkinju Nen.

Nameravao je da aktivira Šavadino Oko na vrhu Velikog tornja i uzdigne se u Dubokog kralja. Uz pomoć Ezabetinog duha i Valije, šefice njegove obavestajne mreže, Galharou je uspeo da spreči katastrofu. U konačnom obračunu Nen je poginula, a ogroman snop energije razneo je Šavadu na krovu Velikog tornja.

Iako je grad spašen, Galharouova šticećnica Amaira prihvatila je vranino obeležje i počela da služi Bezimenima. Valija je videla da osećanja između nje i Galharoua donose samo bol te je odlučila da ode, zbog čega su oboje patili.

Godine su prošle.

Meseci se postrojavaju.

Prvo poglavlje

Bacio sam se na pesak. Nisu me videli. Nisam siguran koliko ih ima, ali moraću da ubijem mnogo težaka.

„Kakav je plan?“, pitala je Nen. Sedela je prekrštenih nogu na steni i čačkala ostatke kore sa smolom koji su joj se zaglavili između zuba.

„Ili nestani ili ćuti“, rekao sam tiho. „Ako te vide, sve će veoma brzo otići dođavola.“

„Učio si me da se ne borim kad sam brojčano nadjačana“, odgovorila je. Iskopala je komad i bacila ga na pesak, gde je iščezao.

„Učio sam te da se boriš pametno“, zarežao sam. „Što nije mnogo pomoglo ni tebi ni meni.“ Nen je razmislila o tome pa podrugljivo frknula.

„Bar nam je bilo zabavno.“

„Možeš li jednom da uradiš šta sam ti rekao i jebeno umukneš?“

Otpuzao sam napred kako bih imao bolji pogled na pust, stenovit pejzaž u podnožju padine. Talasasti smeđi listovi rastu iz crvenog peska, ali više liče na vunu nego na biljke. Jad baš i ne zna šta je šta, ali skupine tobožnje vegetacije bar mi pružaju neki zaklon. Izvadio sam teleskopski nišan i okrenuo ga prema trupama ispred sebe. Brzo sam ih prebrojao. Nije mi se svidelo ono što sam video.

Trupa težaka i povorka rezervnih jahaćih životinja s prtljagom dolazila je iz pravca koji je trenutno istok. Ni Veliki savez ni težaci ne šalju vojnike toliko duboko u Jad – bar je tako bilo pre dva meseca – jer je tu magija gusta, meka i prijemčiva. Smrad otrovne energije prožima ustajali vazduh hemijskim daškom i privlači krupna stvorenja, ukoliko nisu tu rođena. Prva patrola koja je dospela ovamo verovatno se izgubila. I druga se možda izgubila. Treća me je pronašla, a tri patrole su previše.

Brzo sam ih prebrojao: trideset težaka.

„Šta ćeš da radiš?“, upita Nen. Protrljala je stomak kao da je u iskušenju da ga raspори i vidi šta leži ispod kože. Ponekad to i uradi. Ponekad i ne povratim. Čovek se navikne na sve posle dužeg vremena. Ja sam živi dokaz toga.

„Isto što i uvek“, odgovorio sam, iako se Nen ne seća. Duhovi ne mogu da uče.

Izvukao sam arkebuzu iz platnene vreće. Nema gotovo ničeg u vezi sa mnom što nije dotrajalo i pohabano, ali dobro održavam oružje. Vadim ga kad moram da pucam i uvijam kad nije potrebno. Odgrizao sam kraj barutnjače, sipao barut, nabio ga, pljunuo. Ostale su mi samo tri kuglice. Koliko li je prošlo otkako sam poslednji put otišao u grad da dopunim zalihe? Ne sećam se. Ali za ono što imam na umu, jedan hitac će biti dovoljan.

Težaci iz patrole pripadali su novoj vrsti. Ima ih u raznim oblicima, od naduvenih Nevesta do boraca sive voštane kože, ali ovi imaju plavičastu put i izgubili su gotovo svaku sličnost s ljudima. Kroz nišan sam, čak i s ove udaljenosti, video glatku presijavajuću kožu bez jasnih crta lica. Oči su im bili široki crni krugovi, a usta tek nešto malo više od proreza. Nisu imali noseve. Jahali su u zbijenoj vrsti na dlakavim četvoronožnim životinjama koje nijedan dortiški naučnik još nije imenovao. Nabavili su te spore zveri teških tela u nekoj dalekoj osvojenoj zemlji. Zovem ih *harkovi* po zvucima koje ispuštaju. Težaci su nosili teške samostrele i koplja, čvrste oklope, sečiva i čekiće. Dobro su se opremili.

I lovili su mene. Ovde nije bilo ničeg drugog što bi mogli da traže.

Pričvrstio sam nišan na cev arkebuze. Nema mnogo takvih teleskopskih nišana na svetu. Možda i ne postoji nijedan nalik njemu. Maldon mu je ulio delić svoje magije tako da sprava sama podešava udaljenosti i trzaje. Nemam pojma kako to uspeva, ali zbog toga sam se od osrednjeg strelca pretvorio u izvrsnog. Potražio sam pravu metu.

Lako sam prepoznao vođu. Oko mišićavih ruku nosio je više molitvenih tkanina od ostalih, na desetine traka pokrivenih crvenim i crnim mastilom dokazivalo je njegovu veru. Lice mu je bilo mrtvački plavo i tupo kao i ostalima, ali obeležje mu je utisnuto pozlatom na grudnom oklopu. Obeležje Dubokog kralja Akradija, robovlasnički žig nošen poput medalje. Naciljao sam ga između očiju pa pomerio nišan. Mogao bih da ga ubijem, ali drugi bi došao na njegovo mesto. Mogu da pucam samo jednom. Pogodak mora da bude uspešan.

Pronašao sam metu u sredini spore povorke. Bio je vitkiji od ratnika oko njega i drugačije izobličen. Zadržao je nešto ljudskosti – nos, usne, kosu. Nosio je starinski, bogato ukrašen bronzani oklop, počasni poklon njegovog gospodara. Nisam bio siguran je li moja arkebuza dovoljno jaka da probije oklop s ove udaljenosti. On je verovatno najbezopasniji u povorci, ali od njega sve zavisi. Isticao se po instrumentu koji je nosio: astrolabu za merenje položaja meseca. Splet mesinganih točkova i sočiva, što debelih što tankih. On je navigator i koristi tu napravu da očitava mesece, jedina dovoljno postojana tela u Jadu da bi se po njima pratio kurs.

„Moći ćeš da pucaš samo jednom“, reče Nen. „Čuće pucanj.“

„Baš ti hvala. To mi nije palo na pamet“, odvratio sam. „Uostalom, šta te briga?“

Široko se osmehnula i slegnula ramenima.

Mrzim Nenin duh. Znam da nije stvarna, ali nehotice odgovaram kao da je žena koju sam poznavao. I to mrzim.

Zapalio sam fitilj, spreman da ispalim kuglicu. Pozdravio me je opori miris, stari prijatelj. Udahnuo sam ga. Više gotovo i ne primećujem jadsku kiselost. Još nešto na šta sam se navikao, s vremenom. A imao sam vremena. Šest godina.

„Misliš li da će doći da te ubiju kad pripucaš?“, upita Nen.

„Pokušaće.“

Nanišanio sam metu. Pomislio sam da ispalim olovnu kuglicu navigatoru u glavu, ali težaci imaju čvrste lobanje i nije svaki pogodak smrtonosan. Imao sam bolju metu. Graška znojka skotrljala mi se niz obraz. Polako sam izdisao dok nisam izbacio sav vazduh pa oslušnuo otkucaje srca.

Okidač škljocnu, prah planu, arkebuza zaurla. Mesingani astrolab u navigatorovim rukama raspao se na pokidane metalne deliće i srču. Kuglica je nastavila putanju, probila bronzani grudni oklop i izletela s druge strane. Natovarene životinje oko njega zanjištaše. Uništeni splet mesinganih brojčanika, karika i štapića ispao je iz prstiju što su se grčili, a navigator je pao iz sedla.

Od tog trenutka svima ostalima sudbina je bila zapečaćena kao da sam im prosvirao kuglicu kroz mozak. Navigator je jedino bez čega ne smeš da ostaneš u Jadu. Beskrajni pesak, tačke kompasa što se pomeraju, orijentiri koji mogu da dobiju noge i otpuze negde drugde. Veća je šansa da pobedim u takmičenju za najlepšeg muškarca nego da se težaci vrate u Dodžaru nakon što su zašli ovako duboko u Jad.

„Šta ako imaju drugog navigatora?“, upita Nen.

Nanišanio sam palog težaka, ali ostali su se sjatili oko njega, pokušavajući da ga zaklone telima.

„Nikad nemaju drugog“, odgovorio sam. „Ne znam kojoj vrsti ti plavi pripadaju, ali bez njega neće naći put do kuće. Pogledaj tog kapetana. Upravo je shvatio koliko je najebao.“ Pogledao sam udesno, ali Nen mi se pojavila s leve strane. Uzvratila mi je surovi osmeh.

Težaci se nisu smeškali. Podigli su glasove, koji su se stopili u besno oplakivanje pokojnika. Isukali su oružje. Nose kitnjaste oklope na kojima su izgravirane laskave himne njihovim bogovima – Kraljevima, a imaju i zastave s molitvama što se vijore na vetru. Mogu da se kladim da se nijedan nije dovoljno molio.

„Jesi li siguran da si dobro razmislio o ovome?“, pitala je Nen.

„Uvek me to pitaš.“

„Kako ćeš sve da ih pobiješ?“

„Neću ni morati.“

Težaci su me primetili. Oči boje ćilibara na tupim licima opazile su dim što se izvijao iz arkebuze. Znali su da su izgledi da me strela pogodi s tolike udaljenosti slabi. Uostalom, ja sam samo jedan čovek. Ustao sam kako bi me bolje videli i počeo da punim oružje. Pocepao sam kraj druge barutnjače i ubacio novu kuglicu.

Podboli su rogate životinje. Harkovi su neusklađeno krenuli prema meni, lupajući kopitima po prljavštini i pesku na uzbrdici. Bili su ljuti i iznenađeni, a zbog toga i ljudi i čudovišta prave gluposti.

„Ne piše ti se dobro“, reče Nenin duh. Odmahnuo sam glavom. Težaci koji su jurišali na mene već su mrtvi, samo to još nisu shvatili. Stegao sam zube i obrisao znoj s čela. Bio sam samouveren i imao sam plan, ali gadni naumi imaju groznu naviku da ti se obiju o glavu.

„Hajde, gadovi“, uzviknuo sam. „Dođite po mene.“ Nanišanio sam kroz teleskop, koji se ljubazno podesio za manju udaljenost jer su težaci grabili prema meni, podižući oblake peska pod kopitima. Jahač na čelu se kezio, a iz usta bez usana izlazio je zvuk nalik zujanju dok je podbadao jahaću životinju prema meni, držeći zakrivljen mač nad glavom. Arkebuza je izbljuvala vatru i dim. Zadnji deo lobanje mu se raspao, zasuvši ratnike iza njega delovima mozga i kostiju pre nego što mu je telo ispalo iz sedla.

To je bilo traćenje kuglice i praha. Nije bilo potrebe da ga ubijem, ali hitac je naterao težake da jače šibaju životinje. Urlali

su od besa, od potrebe da osete kako ih još nešto osim nemoći goni napred. Težaci nisu kao mi. Ne mere protok vremena godinama, već velikim mislima svojih gospodara, ali čak su i oni shvatili da nikad više neće čuti glas svog boga pošto im je navigator mrtav.

Krdo je naletelo pravo na lišće koje je tiho poglelo na pesak. Providno je kao staklo i jednako oštro. Životinje su bile na polovini kad je jadska trava zauzela stav mirno, zveckajući kao malena praznična zvona. Retki lep zvuk u crnoj pustopoljini, ali ta lepota trajala je samo trenutak pre nego što ju je vriska narušila. Nespretne zveri srušise se na tlo jer su im vlati nalik žiletima isekle noge. Za samo nekoliko trenutaka staklasto lišće je pocrvenelo. Težaci na začelju zaleteli su se u one ispred njih, a ubrzanje ih je gonilo napred.

Trava je sačekala dok nisu svi bili u njenim raljama. Kleknuo sam i položio dlan na pesak. Osetio sam Jad, moć, mrlju na ovom svetu. Bez reči sam joj zahvalio.

Krici. Vriska. Težaci su ispuštali zvuke koje sam hteo da čujem. Životinje ispod njih rikale su i njištale, sirota glupa stvarjenja. Jadska trava je očas posla dokrajčila i težake i zveri. Ne znam može li trava da oseća i spada li uopšte u biljke, ali gipko staklasto lišće napadalo je povređene. Seklo je noge, a kad god bi se težak oslonio šakom na tlo, sečiva su se podizala, probijala dlanove i odsecala prste. Kad bi listovi zasekli meso, udice bi se zakačile i tad nije bilo bekstva. Seo sam, premeštajući poslednju kuglicu iz jedne ruke u drugu. Mislim da mi neće biti potrebna.

U podnožju padine kapetan je zurio naviše u mene dok su njegovi ratnici zapomagali i umirali. Uvek možeš računati na to da će predvodnik biti poslednji.

Gurnuo sam prste u pesak. Nešto što je postalo deo mene, nešto strano što je dopuzalo da živi u meni, spojilo se s nastranošću tla. Više gotovo nisam ni osećao koliko je odvratno dok mi je bridelo po rukama, po kičmi. Ispod mene na padini trava se gostila, uvijala oko ostataka težaka i uvlačila ih u lepljivi

crveni pesak, ali slušala je. Rekao sam joj da mi je potreban prolaz i Jad me je čuo. Bunio se zbog toga, ali samo načas. Jedan deo mene još nije postao njegov, ostao je svoj, a Jad ga je želeo. Ali sad sam za njega bio nešto drugo, šta god da je to, tako da sam u nečujnom mraku gde mi se duša nekad nalazila osetio tiho uveravanje da me trava neće dirati.

To zvuči moćno, kao da opštim sa svojim bogom koji mi odgovara, ali zapravo me Jad uopšte ne primećuje. Mali sam za njega. Muva na slonovskoj guzici.

Ugasio sam sporogoreći fitilj, vratio arkebuzu u vreću i pošao prema kapetanu. Nije pokušao da pobegne. Trava se razdvojila preda mnom. Samo se nekoliko maloletnih listova kojima udice još nisu izrasle zaboravilo i bocnulo me kroz čizme. Kad sam prvi put prošao travnatim poljem, bojao sam se. Ali s godinama oguglaš gotovo na sve. Međutim, težak je prvi put video tako nešto. Nemoguće je iskolačio ogromne riblje oči s prevelikim zenicama. Sjahao je sa životinje i gurnuo ju je kako bi otišla. Bio je krupan; nizak, ali stamenih udova i tela. Pljosnate usne bile su mu iscrtane istim simbolima koje težaci koriste na molitvenim amajlijama. Veliko obeležje na čelu koje pokazuje da je stvorenje Kralja Akradija srebrnasto se presijavalo na mat koži nalik gumi. Nosio je mač sličan onom koji sam svojevremeno uzeo od težačkog stražara blizu Kristalne šume. I sad sam nosio taj mač.

Zaustavio sam se nekoliko koraka ispred njega. Dovoljno blizu za ubijanje. Kapetan me je odmerio. Nije znao šta da misli o meni. Nisam ga krivio. Ne izgledam kao ljudsko biće. Ne izgledam ni kao težak, a upravo je video kako bez ijedne posekotine koračam kroz more jadske trave koja je poždrala njegove drugove.

„Želim da razgovaram s tobom, Akradijev slugo“, rekao sam. Zvaničan početak, ali težaci to vole. Kad im sjebu mozak, imaju običaj da izgube smisao za humor.

Kapetan se iznenadio kad je čuo kako pucketam i zujim na njegovom jeziku. Pomerio je stopala u pesku, zauzeo borbeni stav, pomerio šaku prema dršci mača. Nisam se pomakao. Jedan težak ne predstavlja pretnju za mene bez obzira na to koliko mu je vlasnik duboko utisnuo žig o vlasništvu na glavi.

„Šta si ti?“, pitao je.

„Čovek sam“, odgovorio sam. Pošto je postao živčan, spustio sam vreću s puškom na tlo iako nije dobro da platno dodiruje pesak. Jad ima običaj da izaziva truljenje, haba stvari nit po nit sve dok od njih ne ostane ništa. Tkanina, gvožđe, ljudi, Jad ih sve slomi.

„Ti si Jadski Sin?“, upitao je, zaškiljivši.

„Samo sam čovek“, rekao sam.

„Nisi“, kazao je kapetan. „Ti si nešto drugo.“ To je tačno.

„Nisam kao oni“, odgovorio sam. „Jasno ti je da sam te već ubio, jelda?“

Oči nalik kuglama samo što mu nisu iskočile s pljosnatog lica, ali prešao je pogledom na navigatorov leš koji je iskrvario.

„Jeste.“

„Naredili su vam da me pronađete. Zašto?“ Težaci će ostati usredsređeni ako im pomenete gospodare kad god vam se pruži prilika. Opsednuti su njima.

„Ti si nakaza. Bogovi neće dozvoliti da opstaneš“, odgovori težak. Iskezio je debele četvrtaste zube. „Biće mi čast da umrem ako to znači da će pravi vladari ovog sveta napokon dobiti svoj presto. Konačno će nastati mir.“

„Ne možeš me ubiti“, rekao sam. „To bi trebalo da ti je jasno.“

„Ne možeš da prkosiš volji Dubokog cara“, odvratio je samouvereno. Car? Lice mi je ostalo mirno, ali ta reč mi je odjeknula u grudima.

„Akradije sad misli da je car nad svojom braćom?“

„On je car“, odgovorio je težak kao da sam pitao gde je nebo. „Samo je pitanje vremena kad ćeš umreti. Brani se.“

Isukali smo mačeve. Bio je jak i vešt, ali dvoboj se završio za nekoliko otkucaja srca. Zateturao se unazad kad mu je krv pokuljala iz vrata. Nije mogao da veruje da sam ga tako brzo pokosio. Srušio se na kolena.

Mnogo toga u vezi sa mnom promenilo se s vremenom. Imam pedeset godina, ali jači sam i brži od upola mladih ljudi. Možda sam prejak. Možda prebrz. Sad sam drugačiji.

Kad je kapetan pao na lice da iskrvari u pesak, osetio sam blago cimanje u svesti. Bila je to trava. Želela je kapetanovo telo, ali nije mogla da ga dohvati. Bio sam zahvalan što me je propustila te sam ga otkotrljao uz padinu kako bi staklena sečiva mogla da nabadaju i grizu. Uskoro neće ništa ostati od njega. Trava je htela i navigatora, ali jedno penjanje uz padinu bilo je dovoljno. Noga mi se i dalje buni ako je previše naprežem. Uostalom, nameravao sam nešto drugo s tim lešom. Prikovao sam ga kapetanovim mačem i ostavio tamo.

Obavio sam posao, ali ostalo je da se pobrinem za kapetanovog i navigatorovog konja kao i za harkove. Ne ugrožavaju me, ali privući će veća jadska stvorenja. Manja bića me po pravilu ne diraju, ali ona stvarno velika zabole koliko sam Jada upio. U poslednje vreme na nebu viđam veliki crni obris sa škorpion-skim repovima, širokim krilima i više glava. Ostavlja crni masni dim za sobom – šantar. Koliko god da me je Jad promenio, ne bih izdržao više od pola minuta protiv jednog od njih. Podigao sam pogled i spazio trag na nebu, ali u daljini, leteo je prema onome što je verovatno jug.

Imao sam loš osećaj da težaci nisu jedina stvorenja koja me traže u Jadu.

Harkovi će privući šantara ili bilo šta drugo što naiđe. Pregledao sam prtljag ne bih li našao nešto što bi mi koristilo. Moj nož je mnogo preživeo poslednjih nekoliko meseci, udubio se i istanjio pa sam se radovao zameni. Čizme mi propadaju, ali ništa što su težaci imali nije mi odgovaralo. Lako sam se postarao

za životinje. Okupio sam ih pa ispalio ćorak uvis. Priglupe zveri su se prestravile od tog zvuka izbliza i pojurile u pravcu kojim su njihovi bivši vlasnici otišli. Ta trava treba da mi zahvali.

Vreme je da se vratim kući. Znao sam kojim sam putem došao, što ne znači da je to put natrag. Kleknuo sam i spustio dlan na jadski šljunak. Magija mi je nadirala u šaku kao zaraza, truljenje koje bi da zahvati sve i pretvori svet u tamu. Udahnuo sam, osetio njen smrad na zubima, ali toliko sam vremena proveo u isparenjima da je bol poprimio gorkoslatki dašak. Posegnuo sam prema tlu, izdahnuo i pustio da mi Jad kaže gde je sever.

Postao sam deo tla. Nisam se stopio s njim, ono je previše veličanstveno da bih se stopio s njim potpuno, ali delili smo nešto.

Kroz tlo sam osetio njega. Dalekog. Ogromnog. Istovremeno odsečen od celine i zamršeno čineći njenu suštinu, bio je tamo negde, izvan ovog sveta. Mučio se, u bolovima i one-moćao nakon što se s drugim Bezimenima izravno sukobio s Dubokim kraljevima kako bi sprečili uspon Spavača pošto su drugi put slomili svet. Vranostop. Moj gospodar.

Nebo je zavijalo. Bolni namučeni jecaji. Crveni oblaci prošarani otrovnim crnim venama ključali su na istoku. Otrovnna kiša je nov neprijatelj, čak i ovde. Počela je s Gavranovim padom, a donosi jeziva priviđenja i ludilo onima koji joj se nađu na putu. Moram da nađem zaklon pre nego što počne.

Izvukao sam novi nož i plitko zasekao mrežu izbledelih ožiljaka preko starih tetovaža na desnoj podlaktici. Nekoliko kapi krvi palo je na pesak. Jad se obradovao toj žrtvi. Jedan deo mene postao je deo njega. Svojevrsna nagodba. Uzimam, ali i dajem.

Sanjao sam put u svet i video kako se zemljište promenilo, kako se stvarnost menjala sa satima, danima i mesecima na nebu. Pronašao sam Stalnokuću i okrenuo glavu u tom pravcu. Bila su mi potrebna samo dva sata da presretнем težačku patrolu, ali trajaće pet sati dok se vratim jer ću morati da obidem jezero crnog katrana koje ranije nije bilo tu.

Drugo poglavlje

Oblaci su stigli brže nego što sam očekivao. Ružna boja je pokrila svet, a ja sam potrčao.

Ugledao sam dim što se izvijao iz prepoznatljivog dimnjaka Stalnokuće. Nalazi se na uzvišici, prijatna seoska brvnara, veličanstvena u samoći.

Gotovo ništa u Jadu nije preživelo Srce praznine, ali razorno pogano oslobađanje nije se povinovalo pravilima. Sravnilo je gradove Klir i Adrogorsk, ali tu kućicu je iščupalo iz vremena i ostavilo je ovde. Nepromenljiva, greška u tkanju stvarnosti, ostrvo uhvaćeno u vremenskom zastranjivanju, što znači da se svakog dana vraća u isto stanje.

Trudio sam se da stignem na vreme, ali još me je stotinak metara delilo od zaklona kad se nebo otvorilo. Navukao sam kapuljaču da se zaštitim od kapi što su šištale, ali tkanina se brzo natopila i osetio sam peckanje tamo gde je kiša probila. Žarila je kao kopriva. Nenin duh je odjebao, što je šteta jer ponekad mislim kako bi, da je živa, uživala u žarećoj kiši kao što je zavolela ljute papričice. Brže sam potrčao kako bih se našao pod krovom pre nego što mi previše otrovnih kapi oprlji kožu i priviđenja mi zaigraju pred očima.

Udario sam vrata da ih otvorim. Načas su se zaglavila, kao i uvek, a onda sam se sklonio s kiše. Okačio sam mantil pored ognjišta u kome je uvek gorela vatrica pa starom keceljom obri-
sao žareću vodu s dlanova. Peckanje mi nije smetalo. Izdržao sam mnogo gore. Priviđenja su prava opasnost. Zastrašujući, izluđujući prizori nemogućih stvari. Vihor mračnih slika, tek nešto više od impresija, osećaj peska koji klizi kroz drhtave prste i donosi ludilo. Lice koje ne možeš da vidiš. Daleki životi što se raspadaju u prah jedan za drugim. Nekad sam mislio da priviđenja imaju smisao, ali ona su sveprožimajuća, besmislena, uzdrhtali naleti čudnih želja i treperavog bola, odjeci nepoznatih stvari. Kad nekoga spopadnu, on danima truća budalaštine. Crna kiša je počela s Gavranovim padom. Mnogi su umrli. Još posredne štete u Vranostopovom beskrajnom ratu.

Danas nema priviđenja. Nisam dovoljno pokisao. Skinuo sam mokru odeću, zabravio vrata i prionuo na važan zadatak – proverio jesu li arkebuza i mač suvi. Imao sam malo oružja i previše je dragoceno da bih dozvolio da zarđa.

Odavno sam otkrio Stalnokuću, dok sam tek sticao samopouzdanje u svoju sposobnost da se krećem po Jadu. Tad sam pravio kratke izlete. Mesec-dva. S vremenom sam počeo da doživljavam Stalnokuću kao svoju, mada je vlasništvo nemoguće s obzirom na to da je izgubljena u vremenu.

Šest godina. Ovde sam proveo veći deo šest godina koje su duše proklele, sâm ako se izuzmu duhovi. Isplatiće se, govorio sam sebi. Kad se sve sabere i oduzme, kad dođemo do tačke kad će nešto morati da se preduzme i odbacim obmanu koju smo istkali, kad svi koji moraju da umru budu slomljeni, vredeće. Moram da verujem u to.

Kuća je bila jednostavno zdanje, obično seosko domaćinstvo u običnom selu negde izvan Klira. Grad nije preživio Srce praznine, ali ova kuća jeste. Stoji sama, okružena travnatom površinom koja se nikad ne suši, kojoj voda nikad nije potrebna. Kad je natprirodno razaranje izobličilo i preoblikovalo svet

oko nje, neka zalutala magijska vitica obuhvatila je ovu kuću i odvukla je u stranu. I dalje je imala zidove, slamnati krov koji bi trebalo popraviti na strani što gleda na sever, obična okna od žutog stakla na prozorima. Vlasnici su bili zemljoradnici, to je bilo jasno po kosiru, makazama za šišanje ovaca, mlatilu i drugim alatkama nagomilanim u jednom uglu. U trenutku kataklizme neko je kuvao gulaš s prazilukom, crnim lukom i tri komadića ovčetine. Jedan komad mesa bio je veći od ostalih, dok je na drugom ostalo malo kosti. Vrlo dobro sam ih znao; svakog dana, neposredno pred zoru, sve bi se vratilo u prvobitno stanje. Gulaš se stalno kuvao i uvek je imao istovetne komade hrane. Vreća s otvrdlim, starim ovsom stajala je u ostavi, a mišji izmet bio je raštrkan duž zidova. Kuća je škripala i podrhtavala pre nego što se to desilo, škripotala je kad se vreme iskrivilo pa se ispravila. Nisam želeo da saznam šta bi mi se desilo kad bih ostao unutra u trenutku povratka u prvobitno stanje. Bure s vodom bilo je puno kad je Srce praznine oslobođeno. To otkriće mi je omogućilo da se oslanjam samo na sebe za vreme dužih zadržavanja u Jadu. U početku mi je bilo krivo što davno poginuli zemljodolci nisu ostavili bocu brendija ili bure piva, ali posle ovoliko vremena shvatio sam da mi alkohol ne nedostaje. To je bio miran, skroman život kakav većina ljudi vodi. Bilo je trenutaka kad sam čak nalazio mrvu spokoja.

Temeljno sam očistio oružje, počastio ga s malo ulja pa prebrisao krpom. To su poslednji ostaci ulja jer sam potrošio sve zalihe. Povratak na staro ima dvojako dejstvo. Kad se u Stalnokući sve vrati u prvobitno stanje, ona uvek poždere sve što je ostavljeno u njoj. To sam saznao na teži način. Kad sam prvi put došao, ostavio sam zalihe, misleći da su na sigurnom, da bih otkrio kako je sve nestalo kad sam se vratio. Posle toga sam isprobavao s kamenčićima. Nemam pojma šta se desilo s iščezlim predmetima, ali otada nosim sve sa sobom kad izađem iz kuće.

Zašto nije mene pojela? Neka sam proklet ako znam. Možda sam čvršće vezan za svet pošto sam živ. Ipak, to je samo nagađanje i najbolje je da ne pokušavam da saznam. Ne pokušavaš da razumeš Jad, samo se trudiš da ga preživiš.

Navukao sam rezu na vrata. Nijedno jadsko stvorenje, čak ni ona velika, ne približava se Stalnokući. Ali bilo bi nesmotreno da im ostavim pozivnicu.

Sipao sam sebi čašu vode. Hladne, čiste, sveže. Kao da se seoski život pretvorio u tečnost. Kao život.

Smračilo se, ali imao sam vatru i hranu, vodu i toplotu. Sve što je čoveku potrebno. Kiša je padala satima. Težakove reči su me uznemirile i dumao sam, sam sa svojim mislima. Dovoljno je loše što Duboki kraljevi znaju da sam ovde. Love me i poslaće još svojih izvitoperenih robova. Dovoljno je da napravim samo jednu grešku kako bi me opkolili i dokrajčili, a nemam zaliha da još dugo opstanem ovde.

Moraću da se vratim u Domet da obnovim zalihe. Možda sutra. Ponestalo mi je municije, ulja, gotovo svega. U Četrdeset četvrtoj postaji su navikli da dolazim i odlazim, mada mi se čini da mi se svaki put manje raduju. Ne krivim ih. Jad me je menjao iz dana u dan, iz godine u godinu. Koža mi se promenila, baš kao i oči. Verovatno su mogli da nanjuše zatrovanost na meni. Ništa od toga nije valjalo.

Sva tri meseca su se sakrila i jedina svetlost dopirala je iz blistavih belo-bronzanih pukotina na nebu. Kad je kiša stala, izneo sam stolicu na trem, seo i naslonio se, gledajući ono što je nekad bio užas, a sad je – nekako – postalo svojevrsan usamljenički dom. Ne bih mogao reći koliko je prošlo otkako sam razgovarao s nekim ko nije pokojnik. Teško je pratiti protok dana i smenu godišnjih doba kad si okružen samo jadskom sparnom vrelinom i zavijajućim nebom. Šetnja do Valengrada je duga. Sad retko odlazim iz Jada, tako da je možda i šest meseci prošlo otkako sam se poslednji put odvuкао tamo. Nije mi se žurilo da se vratim jer su me tamo pratili čudni pogledi civila.

U daljini sam video tamni trag koji je leteće stvorenje ostavljalo. Toliko se sporo kretalo po nebu da je moralo da bude veoma daleko. Možda ih ima više od jednog, ali ne bih rekao.

Večeri u Jadu su duge. Duge i dosadne. U početku, kad sam često putovao do grada, donosio sam knjige. Nevolja je bila u tome što su nestajale kad bih ih ostavio u Stalnokući, Jad ih je pomerao kad bih ih zakopao napolju, a nisam mogao da nosim hrpe papira sa sobom. Umesto toga sam uložio u dva mala, sitno ispisana kratka rukopisa koja je Dantri smatrao suštinskim za naum koji smo smislili kad je maršalka Davandejn ponovo osvojila Valengrad. Pripreme za ono što će doći. Prvi je bio traktat o umetnosti tkanja svetlosti. Drugi je bio uvod u višu matematiku. Sažeta, nerazumljiva, nevesela tumačenja te dve nauke. Usled mog neznanja, logični točkovi i energetske rotacije zadavali su mi zagonetke koje su me dovoljno zaokupljale da vreme brzo prođe. Iznova i iznova sam ih čitao sve dok ih nisam maltene naučio napamet. To nije bilo dovoljno. I dalje nisam znao, ne potpuno, šta bi trebalo da uradim.

Listao sam stoput prelistane stranice, ali nisam mogao da se usredsredim. Uhvatio sam sebe kako zurim u pukotine na nebu kao da ću u njihovoj mutnoj svetlosti pronaći delić koji mi nedostaje.

„Opet razmišljaš o njoj?“, pitala je Nen. Podigla je stopala na ogradu trema, što joj je prešlo u naviku. Njene čizme nisu pravile zvuke.

„Izgleda da misliš da je tako, a to znači ili da razmišljam ili da razmišljam o razmišljanju o njoj“, odgovorio sam.

„Razmišljanje o mrtvima ti neće pomoći.“

„Ko mi kaže.“

Nen mi se avetinjski osmehnula. Zubi joj blesnuše zelenkastobelim sjajem iako su nekad bili crni kao katran.

„Sve se svodi na to, zar ne? Na duhove. Ti si ovde. Ona je mrtva, ali zarobljena u svetlosti. Čak i ovo mesto. Šta je Jad ako ne duh Vranostopovog besa?“

„Kakav jebeni pesnik!“ Nenin duh je ustao, protegao ruke i zevnuo. Previše je otvorila usta. Svaka stvarna vilica bi pukla, stvarna koža bi se pocepala. Nisam obraćao pažnju na to. Već sam sve to video. Zaokružila je sve gromoglasnim avetinjskim prdežom.

„Mnogo si mi se više sviđala dok si bila živa“, rekao sam. Avet nije marila. Ionako nije stvarna.

„Jednog dana ćeš je preboleti“, rekla je.

„Nije pošteno. Nije zaslužila da umre. Ezabet nas je sve spasla. Zaslužila je bolje.“

Nen frknu. „Dok si zamahivao svim onim sečivima i lomio sve one kosti, gledao sve one strele, kanonade, bolesti, gangrene, Tkalce, Motore i Duboke kraljeve, jesi li ikad video da je smrt prvo uzela one koji to zaslužuju?“

Ima pravo. Težaci koje sam namamio u smrt nekad su bili ljudi ili su bar njihovi preci bili. Nisu oni krivi što su ih Kraljevi obeležili i preobrazili. Bili su samo vojnici, baš kao i ja. Isto kao oni glupi klinci koji su zbog mene poginuli za vreme povlačenja iz Adrogorska, isto kao ljudi kojima sam rekao da stoje na valengradskim zidinama gde ih je Šavada razneo. Ne bi trebalo da mrzim težake zbog onoga što su. Oni su isti kao mi, iako nisu kao mi i mrzim ih zbog toga. Mogu da prihvatim tu predrasudu. Istina je da bih pobio celo carstvo težaka ako bi to vratilo Ezabet Tanzu iz vatre.

Šta bi sad mislila o meni? Ništa lepo. Nije joj se mnogo sviđao ni čovek kakav sam nekad bio. Ne verujem da sam se mnogo popravio za proteklih deset godina.

„Ostavi me na miru“, rekao sam aveti. Isto sam uradio i prošli put kad je došla da posedi sa mnom. Nen bi sela na trem, ali njena sen nikad nije ušla u kuću. Ništa iz Jada nikad ne ulazi u Stalnokuću. Čak je otporna na gilinge, mada dugo nisam video nijednog. Nijedno jadsko stvorenje nije htelo da uđe. Znaju da to nije njihova kuća.

Noć je došla i prošla. Zora je donela maglu pa sam ostao unutra dok se nije razišla. Magla nikad nije dobra, ali u Jadu

može da čini čudne stvari. Neka stvorenja žive u magli i nigde drugde, a samo duše znaju kuda odlaze kad se magla razide. Najbolje je da se ne petljam s njima. Postoje gore sudbine od toga da te nešto pojede u Jadu. Tek kad se sunce podiglo pored meseci, zlatne Eale i hladne plave Klade, odvažio sam se da krenem u lov.

Kleknuo sam i spustio dlan na prašinu. Jad mi je prošaputao svoje tajne i okrenuo sam se u smeru koji je verovatno sever. Rekao mi je gde da tragam, gde da lovim. Više se i ne sećam kad smo počeli ovaj čudan odnos, ali Jad me više ne mrzi. Ušao mi je u vene, u desni, čak i u misli kad dozvolim sebi da postanem rasejan. Jad ne voli moju svrhu, ne dopada mu se što nisam voljan da mu se potpuno prepustim, ali dovoljno dugo sam se baškario u njegovom naručju te me zatrovanost trpi. Nismo jedno, ali opstajemo jedno pored drugog. Nisam mu ništa draži od skvimova i dalčera. Ja sam samo još jedna stvar; stvar koja razume. To je delovalo važno. Jaderski Sin. Tako me je težak nazvao. To je istina, na neki način.

Vratio sam se na poprište jučerašnje zasede. Sad se nalazilo pre dina umesto iza njih, a razdaljina se prepolovila. Jadrsko jezero od katrana pretvorilo se u običan šav ispunjen gustom tečnošću koji mi je preprečio put. Dimio se, penušao i smrdeo, nateravši me na obilazak dugačak tri kilometra, ali napokon sam našao put. Nestali su leševi težaka i njihovih životinja. Pojelo ih je šta god da živi ispod staklastog lišća. Zanimalo me je navigatorovo telo. U stvari, nisam želeo njegove ostatke, već ono što je došlo po njega.

Dremali su. Dva naduvena crva s paukolikim nogama među kostima s kojih su sve oglodali. Šta god da su, nemaju ime. Koliko znam, možda su jedini predstavnici svoje vrste. Progrizli su remenje navigatorovog bronzanog oklopa i otvorili ga kao što ribar razbije rakovu ljušturu da bi došao do mekanog belog mesa iznutra. Nazvao sam ih bušačima. Ležali su na poslepodnevnom suncu. Mlitavi beli stomaci su im se odvratno naduli.

Čula otupelih od sitosti, nisu ni primetili da im prilazim. A čak i da jesu, previše su se naduli da bi pobjegli. Odsekao sam im glave, bar mislim da su to bile glave, vezao im udove kao da su divljač i pošao kući.

Nekoliko kilometara dalje iz peska se podiglo stepenište, mameći me. Bez oslonca se podizalo do kamenog luka. Trebalo je da vidim nebo kroz njega, ali nazirala se samo tama. Vodi nekud drugde. Nije prvi put da nailazim na taj tamni luk. Poslednjih nekoliko meseci pojavljivao se i nestajao, a jadska poruka bila je jasna. Želeo je da uđem. Želeo je da se popnem tim stepenicama i uđem u ono što leži iza njih, šta god to bilo.

Držao sam odstojanje. Jad mi nije saveznik. Ne verujem mu.

Odneo sam jadska stvorenja natrag do Stalnokuće, pa seo napolju i prionuo na posao. Nen nije progovorila dok sam im drao kožu. Nije ništa rekla ni dok sam im vadio iznutrice. Nestala je kad sam počeo da jedem.

Usledili su košmari. Toliko živopisni da bih mogao da ih naslikam u ulju da imam taj dar. Video sam svet kakav je bio pre dolaska Dubokih kraljeva, pre nego što je Vranostop oslobodio Srce praznine da odbije njihove vojske. Rodan krajolik sa zelenim, zlatnim i smeđim poljima. Pšenica je visoko porasla, a maslinjaci su se povili od plodova. Sunce je jako sijalo leti, a kiše bile obilne na proleće. Kneževi i kneževne što su vladali gradovima nisu bili sveci, ali žestoko su se borili kad su Duboki kraljevi povelili vojske da izgaze pšenicu i spale zasade. A pošto su se borili svime čime su raspolagali i dali sve što su imali, Vranostop je u očajanju oslobodio Srce praznine. Deca su podigla pogled s udžbenika i videla kako se pukotine stvaraju na nebu. Energija što se obrušila rascepila je tlo i pokidala stabilnost stvarnosti. Kule su se srušile, šume su se istopile. Pšenica je šištala, pljuvala i prštala, stvarajući oblake otrovne magle. Psi i njihovi gospodari stopili su se u bića koja nisu ni jedno ni drugo, a oni su još i imali sreće. Video sam kako vojske težaka koji su se približavali podižu pogled kad su meseci zadrhtali i

njihova svetlost je zgasnula, a nebo zaurlo pre nego što su se i oni izobličili, uništili i rasuli. Preživeo sam hiljade užasnih, bolnih smrti.

Dok sam se budio, celo telo mi je šištal od bola, ali navikao sam se na to. Otpuzao sam do bureta s vodom i pokušao da operem zatrovanost, ali zadržala se, kao i uvek. Koža mi je sijala od znoja, čak su mi i prsti bili blistavi. Nokti su mi odavno pocrnili, a meso otvrdlo i poprimilo sjaj ugljačanog bakra. Naslonio sam glavu na kolena, obavio ćebe oko ramena i otpuzao u ćošak. Nisam plakao. Nikad ne plačem. Potrebna je tuga da bih oplakivao, a u mojoj ljušturi nije ostalo nimalo žalosti. Zadržao se samo suv, ujednačen gnev. Gnev i potreba za osvetom.

Treće poglavlje

Morao sam da se vratim u Domet. Nisam imao više kuglica, baruta ni ulja za podmazivanje. Kiše dolaze svakog jedanaestog dana, uvek na jedanaest dana. Tačne su kao sat poslednje tri godine, od Gavranovog pada.

Zemlja se zatresla. Nebo se ponovo pocepalo i sve se promenilo.

Nismo bili u epicentru dešavanja, šta god da se desilo. Siguran sam u to. Niko ne zna šta ga je izazvalo, ali imam neke ideje. Zahvatila nas je samo posredna šteta, potresi tla i crna kiša. Dan je počeo kao i svaki drugi, a onda – ludilo. Čitav dan i noć ništa nije imalo smisla. Boje su treperile i stapale se. Hladna voda je ključala i isparavala, topla voda se zamrzla. Ptice su padale s neba, drveće je procvetalo pa se osušilo u prazne ljuštore. Nije bilo nikakvog razloga svemu tome. Nije bilo doslednosti čak ni između dva koraka. Predskazivači usuda koji odavno tvrde da se bliži smak sveta uživali su u tome što su u pravu jedan bezuman, katastrofalan dan. Ali već sutradan su se razočarali.

Ništa se nije vratilo na staro, ali jeste se ustalilo. Guske su ostale promenjene, vrane su nestale. Stvorenja kakva nikad nismo videli ispuzala su iz tame da dosađuju, ujedaju, proganjaju.

To je bio okidač. Ono što sam smerao s Dantrijem i Maldonom jeste opasno. Možda čak budalasto. Ali kad se svet iskrivio i propeo, a svaki tračak stvarnosti se iskrunio, znali smo da to mora da se uradi. Zakleli smo se krvlju. Poslednje bacanje kockice pre nego što sve nestane.

Biće mi potrebno šest dana da se peške vratim u Domet, mada bi toliki put trebalo da traje tri nedelje. Jad će mi pomoći, vreme i razdaljine će se komešati kao kapi krvi u vodi, pod uslovom da sam voljan da platim cenu. Upoznao sam njegova raspoloženja. Njegova pravila. Prolazi i tokovi promena što struje između delova onoga što ovde predstavlja stvarnost. Ali da bih to uradio, morao sam da potrošim srž koja se ulila u mene. Sve ima cenu, a ako hoću da potčinim jadske puteve svojoj volji, moraću da se odreknem srži koju sam sve vreme upijao. Nerado ću to učiniti jer je čuvam kao što tvrdica gomila novčiće ispod podnih dasaka.

Nisam otišao.

Odugovlačio sam.

Radio sam isto što i obično. Išao sam preko peska, slanih ravnica ili novih terena koje je jadsko premeštanje postavljalo ispred mene. Kad sam nailazio na stvorenja, ubijao sam ih i uzimao ono što mi je potrebno. Nisam video nove težake, ali viseći lučni prolaz se ponovo pojavio, dvaput. Preprečio mi je put. Podigao sam pogled prema tami iza njega i osetio jaku radoznalost da saznam šta krije, što nije bio prvi put. Ta želja je prošla, kao i uvek, a ja sam ga obišao u širokom luku.

Jedini luksuz koji sam našao u Stalnokući bio je usamljeni cigarilo. Traljavo smotan i ostavljen iako popušen dopola. Možda ga je vlasnik bacio i istrčao da vidi sopstvenu smrt kad se nebo rascepilo i kaos je spržio svet. Otkrio sam cigarilo između dve podne daske. Uvek bih se namučio dok ga iskopam, ali gotovo svakog dana sam to radio. Zapalio bih na šporetu pa sedeo na tremu i slušao nebo. Danas je bilo crveno; crveno, crno i krvavo kao katran. Jecanje i zavijanje je ranije uvek

zvučalo nasumično, ali sad sam nalazio doslednost, ako znaš šta da osluškuješ. Bilo bi preterano reći da je ta pesma lepa, ali možda jeste bila vredna pažnje.

Tad sam ga ugledao. Bio je daleko. Samo tačkica na horizontu. Nagnuo sam se i zaškiljio u crveni odsjaj s neba.

Čovek. Ili je bar imao ljudsko obličje. Stvorenja u Jadu ponekad izgledaju kao mi. Duhovi su odjek onoga što smo bili. Gilinzi ismevaju naše početke. Vitkoljudi vretenastim nogama jure po dinamama, a divovska okamenjena tela donekle su zadržala naš oblik. Ali ovo nije bilo ništa od toga. Čovek, sam i na konju. Vojnik? Putnik?

Nijedan običan čovek ne bi sam dospeo ovoliko duboko u Jad. Ne ovde, u tamu, gde vrebaju jezivoće.

Polako sam posegnuo za arkebuзом, stavio poslednju kuglicu, upalio fitilj i naslonio se da ga nanišanim. Nema potrebe da idem do njega – samo je jedno mesto na koje je mogao da se uputi. *Postojalo* je samo jedno mesto u blizini.

Otkočio sam oroz i naslonio oko na nišan. Svet se odmah izoštrio, a brojčanici su se okretali dok su se sočiva nameštala. Vid mi nikad nije bio bolji. Jad mi je obojio kožu u bakar i vene u crno, ali mi je i izoštrio čula. Jahač nije imao takva preimućstva. Njegova je mazga – ipak nije bio konj – hramala, ali bez nje bi bio još sporiji. Ostao je bez stopala, a jedan iskrzan rukav završavao se kod lakta. Glava mu je padala na grudi i klonulo je sedeo u sedlu, tako da mu se videlo samo proćelavo teme i prljava smeđa kosa. Nanišanio sam mu grudi. To mi je poslednja kuglica. Šteta da je protraćim ako je izgubljen vojnik, izviđač ili neki drugi siromah koji se odvojio od jedinice.

Ali mogao bi da bude i nešto gore. Nešto bi moglo da iskoči iz ljuštore njegove kože u haosu zuba i mržnje. Nešto što eksplodira. Nešto užasno.

Pomerio sam prste na okidaču. Da ga izbacim iz svog Jada? Čak i ako jeste ljudsko biće, ovde nema hrane koju bi mogao da ponese sa sobom, niti zaliha koje bi potrajale dok se ne vrati

kući. Ja mogu da preživim ovde, ali polako sam se navikavao. Niko drugi ne bi mogao. Bolje je da ga pošaljem u koji god pakao da je prisvojio njegovo ime i završim s tim.

Ruke mi nisu drhtale. Delovalo mi je surovo da čovek preživi najveće jadske muke samo da bih ga ovde koknuo. Nešto gadno mu je pojeło stopalo i ruku, ali ipak se izvukao i mogao bi da preživi u Stalnokući. Bar neko vreme. Ali to je moje sklonište i on ne pripada tu. Lepo sam nanišanio dok se približavao. Mogao sam da ga pogodim pravo u srce.

„Ah, sranje“, progundao sam. Spustio sam arkebuzu i ugasio fitilj. Umesto toga sam doneo mačeve pa ih stavio na sto, gde sam lako mogao da ih dohvatim. Bolje je da ne trošim kuglicu.

Kad se mazga približila, shvatio sam s nelagodnom nalik onoj što izbija iz odvoda zapuštenih krvlju da poznajem tu osobu. Ili šta je već. Teško da je „osoba“.

Pošao sam mu u susret. Mazga je bila slepa i pala je na zadnje noge. Nije imala snage da se uznemiri zbog mene dok sam skidao sitnog čoveka s njenih leđa. Poneo sam ga poslednjih deset metara do kuće.

„Ne unutra“, zakrkljao je. „Ne unosi me.“

Lice mu je bio prekriveno prašinom, ogrebotinama i krvlju. Jad ga nije štedeo.

„Nije dovoljno otmena za tvoj kov?“, pitao sam.

„Ne bi izašlo na dobro“, odgovorio je. Nije se osmehivao. Od svih ljudi koje sam očekivao da vidim na toj mazgi, Oto Lindrik je poslednji. Ili bar čovek – ili stvor – koji izgleda kao Oto Lindrik.

Nal. Jedan od Bezimenih, ovde u Jadu, sam i krvav na mazgi jadnog izgleda. Ovaj čovek – ovaj stvor – napravio je Motor koji brani Domet. Video sam ogromnu moć koju su njegove smicalice iskovale, video sam kako otpisuje jednog boga iz postojanja ispod citadele. Imao je mnogo tela; a ovo je videlo bolje dane. Nisam očekivao goste u Stalnokući. A ni u najluđim snovima nisam očekivao jednog Bezimenog.

Doneo sam vodu iz kofe. Besmrtni čarobnjak ili ne, ovo telo koje je naselio deo njegove svesti osećalo je bol ovog putovanja. Po vlažnoj odeći sam shvatio da ga je uhvatila kiša. To svakako nije lako, čak ni čarobnjaku.

„Nisam očekivao goste“, rekao sam pa smestio Lindrika na stolicu za ljuljanje na tremu. „Kuća je u neredu.“

„Putevi su užasni.“ To su prokleti gilinzi govorili kad sam se probudio“, odvratio je Nal i pokazao mi odgrizeni testerasti patrljak ruke. „Gadna mala stvorenja, zar ne?“

„Nisu nimalo prijatna“, složio sam se. Naježio sam se. Izneo sam ćebe jer je Nalovo slomljeno telo umiralo i činilo mi se poštenim da čoveku dam ćebe dok umire. Ipak, Nal ne umre stvarno kad ga jedno od njegovih tela izneveri. Njegov pomoćnik je jednom zario nož za voće u njega, ali Nal se brzo vratio.

„Dugo sam te tražio“, rekao je. „Niko nije hteo da mi kaže gde si.“

„Ne znaju“, odgovorio sam. Načas sam se sledio. „Koga si pitao?“

„O, znaš, tebi slične, pijandure i neprilagođene. Maršalku Dometa. Čak sam pokušao s nekoliko tvojih kapetana Crnog krila.“ Izvio je obrvu. „Nije ih mnogo ostalo danas, jelda?“

Pio je, prolivajući više vode nego što je unosio u sebe. Oči su mu bile krvave. Namučene. Podsetio sam se da je sve to sranje. Celo telo je laž.

„Mogao si da pitaš Vranostopa“, rekao sam. „On mora da zna gde sam. Uvek zna.“

Nalove oči zasjaše kroz crvene proreze. Dakle, malo pre-predenosti starog vuka ostalo je u njemu. Nešto nezemaljsko.

„Obojica znamo da ne zna. Dobro si se sakrio u tami ovde, a ptica nije ono što je nekad bila. Niko od nas nije.“

Nisam ništa čuo o svom gospodararu još pre Gavranovog pada. To nije bilo čudno. I ranije su prolazila duža razdoblja kad mi nije smetao. Ali ovo je drugačije. Za vreme onih kratkih priviđenja na kiši video sam stvari. Užasne stvari.

„Kako si me pronašao?“

„Moj kapetan Zima je uspeo da te pronade.“

„Nikad čuo za njega.“

„Naravno da nisi. Moji kapetani se ne razmeću kao Crna krila. Vranostop nikad nije razumeo prednosti neupadljivosti.“

Smešno je što Nal to kaže. Ogromna građevina od gvožđa i betona koja opasuje Domet nije nimalo neupadljiva, baš kao ni mašina kadra da zbriše stotine hiljada života s lica zemlje.

„Znaš, Galharou, ne izgledaš baš dobro“, nastavio je. „Kad ti ja kažem.“

Ustao sam i naslonio se na stub trema. Pogledao sam u Jad, gde se pesak pomerao, klizio i preoblikovao kako je nešto veliko prolazilo ispod njega. Jad je pokušao da spreči Nala da dođe do mene. A možda mu dajem prevelike zasluge. Jad pokušava da spreči sve da stignu bilo kuda.

„Šta hoćeš?“

„Potreban si Vranostopu“, odgovorio je. Nakašljao se iza skupljene pesnice. Zvučalo je kao da mu se mokar šljunak kotrlja po plućima. „Obezglavljeni smo od Pada.“

„Gavranovog pada?“

„Ako hoćeš to tako da zoveš. Ali ako misliš da si već video kako Duboki kraljevi ratuju protiv nas, ovo što se sprema nateraće te da to otpišeš kao sitnu čarku. Loše je, Galharou. Spali smo na poslednje adute.“

„Kad su Bezimeni očajni, imaju običaj da rade stvari koje ne ispadnu baš najbolje po nas ostale. Šta je Vranostop sad smislio?“ Rekao sam to bez gorčine. Nal je to prihvatio bez jeda. Samo sam izneo činjenicu.

Nal se presamitio od novog napada kašlja. Ovog puta mu je pesnica bila isprskana crvenim tačkicama. Njegovo telo nema mnogo vremena.

„Šta Vranostop uvek radi kad se pretnja bliži? Odgovara na nju suptilno kao stampedo. Pravi nekakvo oružje. Nešto novo. U to sam siguran.“